

5- Hasat ve Kurutma

Lavantada hasat zamanı; tür ve çeşitlere, iklim ve toprak koşullarına, rakım ve yöneye göre değişmekle birlikte, Temmuz ayı içerisinde tam çiçeklenme devresine ulaştığı zaman yapılır. Bitkinin hasadında testereli ot bacağı kullanılmaktadır. Son yıllarda benzinli çit biçme makineleri ile de hasat yapılmaktadır. Makineli hasat iş gücü ve zaman tasarrufu sağlamaktadır.

Hasat edilen çiçekler ya doğrudan uçucu yağın alınması için işlemeye alınır ya da gölge bir ortamda kızışma olmayacak bir kalınlıkta serilerek kurumaya bırakılır. Kurutulmuş saplı lavanta çiçekleri elle veya farklı yöntemlerle saplarından ayrılır. Çiftçi koşullarında kurutma işlemi açık araziye serme şeklinde yapıldığı için uçucu yağ veriminde bir miktar kayıp yaşanmaktadır.

Lavantadan su veya buhar distilasyonu yöntemiyle uçucu yağ elde edilmekte, uçucu yağ randımanı sapsız kuru çiçeklerde %3-9 arasında değişmektedir.

Dizgi ve Tasarım:
Cihan FIRAT
Ziraat Yüksek Mühendisi

Posta Yazışma Adresimiz:

Doğu Akdeniz Geçit Kuşağı
Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-
Hacımustafa Mah. Gazi Mustafa Kemal Bulv. No:122
(Adana Yolu üzeri 5. km) Onikişubat/KAHRAMANMARAŞ

İrtibat Telefonlarımız:

Santral : 0 (344) 237 60 20
Faks : 0 (344) 237 71 96

E-Posta Adresimiz:

dagtem@tarimorman.gov.tr

DOĞU AKDENİZ GEÇİT KUŞAĞI
TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

TAGEM
AR-GE & İNOVASYON

**LAVANTA
YETİŞTİRİCİLİĞİ**

**Kahramanmaraş
2023**

Lavanta bitkisi 1 metreye kadar boylanabilen, yarı çalimsı çok yıllık bir bitkidir. Isparta bölgesinde yaygın olarak yetiştirilen türler (Lavandula X Intermedia) hybrida melezleridir. Lavanta uçucu yağı, en fazla kozmetik ve parfüm sanayisinde kullanılmaktadır. Son yıllarda tıbbi ve koku amaçlı kullanılan Lavandula angustifolia lavanta türü üretilmeye başlanmıştır. Güzel kokuya sahip olması nedeniyle sabun ve diğer endüstri kollarında, ilaç sanayinde, ağrı kesici, sakinleştirici, uykusuzluk giderici gibi özellikleri nedeniyle de aromaterapi de kullanılmaktadır. idrar söktürücü ve romatizma ağrılarında da iyi gelen lavanta çayı ayrıca yatıştırıcı etkiye de sahiptir.

1- İklim ve Toprak İstekleri

Lavanta toprak yönünden pek seçici bir bitki değildir. Kireççe zengin, süzek ve pH'sı 5,8 ile 8,3 arasında olan kuru ve kalkerli topraklarda daha iyi gelişim göstermektedir. Kurağa, sığağa ve soğuğa oldukça dayanıklıdır. Ancak kışı çok sert geçen bölgelerde soğuk zararı görülebilmektedir.

2- Üretim ve Yetiştirme Tekniği

Lavanta hem vegetatif (çelikle) hem de generatif (tohumla) olarak üretilen bir bitkidir. Vegetatif olarak bitkilerden elde edilen çelikler ve köklü sürgünler kullanılmaktadır. Köklenme ortamı olarak perlit, kum, torf, orman toprağı gibi ortamlar kullanılabilir. Çelikle üretimde köklendirici hormon (0,005 IBA) kullanılması köklenme oranını artırmaktadır. Çelikler bitkilerin kış dinlenmesi döneminde ve bitki uyanmadan önce alınmalı ve köklenme ortamına dikilmelidir (İlimiz koşullarında Şubat-Mart aylarında) .

Generatif üretim ise tohumla yapılmaktadır. Ancak bazı lavanta türlerinin tohum vermemesi bu tür lavantaların vegetatif üretimini zorunlu kılmaktadır. Tohumla üretimde tohumların direk araziye ekilmesi mümkündür.

Ancak lavanta tohumlarının çok küçük olması ve arazi şartlarındaki ilk çıkışta yabancı ot kontrolünün zorluğu, fideleme yöntemiyle üretimi avantajlı hale getirmektedir. Fideleme yönteminde tohumlar önce fide yastıklarına ekilir ve fideler elde edilir. Daha sonra elde edilen bu fideler tüplere ve belirli bir süre sonra da araziye aktarılırlar.

3- Toprak İşleme ve Fide Dikimi

Çok yıllık bir bitki olması nedeniyle bitkiler araziye aktarılmadan önce derin sürüm yapılır.

Tohum ekimi ya da fide dikiminden önce derin işlenmiş toprak diskaro ve tırmık ile düzeltilmelidir. Tohumlar direk araziye ekilecekse, tohum yatağının son derece iyi hazırlanması gerekir. Fide dikimi uygun toprak ve iklim koşulları oluştuktan sonra (Nisan-Mayıs aylarında) yapılır.

Fide dikiminden sonra mutlaka can suyu verilmelidir. Dikim mesafesi L. Intermeda türlerinde 100x40 cm veya 120x50 cm sıra arası ve sıra üzeri mesafeler yetiştiricilik için uygundur. 4x3 metre dikim mesafeleri traktörle işleyebilmek için yapılmış dikim şekli olup neticede bu şekil dikimde birkaç yıl birim alandan az çiçek verimi alınacaktır

4- Sulama, Gübreleme ve Bakım

Fide dikimi yapıldıktan sonra bitkinin toprakla olan ilişkisini kuvvetlendirmek için belirli aralıklarla sezon boyunca 3-4 kez sulama yapılmalıdır. İleriki yıllarda lavanta bitkisi susuz koşullarda yetiştirilebilse de sulama yapılması dekara çiçek verimini artıracaktır.

Dekara sapsız kuru çiçek verimi ise tür ve çeşitlere göre, iklim ve toprak koşullarına göre 100-500 kg arasında değişim göstermektedir.

Lavanta tarlalarında 2-3 yılda bir yanmış çiftlik gübresiyle yapılacak gübreleme, toprak şartlarını iyileştirmeye yardımcı olacağı için son derece önemlidir. Bunun dışında dekara yılda 8-10 kg Azot (N) ve 3-5 kg Fosfor (P2O5) verilmesi yeterlidir. Ancak gübreleme yapılırken toprak analiz sonucuna bakılacak ve eksik kısım bu miktarlara tamamlanacaktır.

İlk iki yıl boyunca yabancı ot kontrolü amacıyla yapılacak çapalama işlemi dışında önemli bir bakım işlemi yoktur. Ancak bu iki yıllık süreçte yabancı ot kontrolünün titizlikle yapılması bitki gelişimini olumlu yönde etkileyecektir.

İleriki yıllarda bitkinin allelopatik özelliğinden dolayı yabancı otları baskı altına alınacağından neredeyse mücadeleye hiç gerek kalmayacaktır. Lavantanın üretimini engelleyecek önemli bir hastalık ve zararlısı yoktur. Yalnız bazı yıllarda bitkinin kök kısımlarında şapkaklı mantar ve beyaz kök çürüklüğü, toprak üstü kısımlarında ise Septoria lavandulae ve Ophiobolus brachyascus gibi hastalık etmenleri az da olsa zarar verebilmektedir.